

Ejnar Hertzsprung i el diagrama HR

(1873-1967, Dinamarca-Alemanya-Països Baixos)

Ejnar Hertzsprung va ser un astrònom i químic danès. És conegut per haver classificat les tipologies d'estrella relacionant el seu color amb la seva magnitud absoluta. Per aquest motiu el diagrama Hertzsprung-Russell va ser anomenat en honor seu.

Va néixer el 1873 a Copenhague, Dinamarca. No va tenir una formació en astronomia sinó que va estudiar enginyeria química. Va ser el 1902 quan es va endinsar en l'astronomia treballant en petits observatoris danesos on va aplicar la fotografia per a la mesura de la llum estel·lar.

En dos treballs, publicats el 1905 i el 1907, va demostrar, de forma independent de Russell, que existeix una relació entre els colors de les estrelles i la seva brillantor. La correlació del color amb la brillantor es va convertir en la base d'un mètode àmpliament utilitzat per deduir les anomenades paral·laxis espectroscòpics d'estrelles (estimacions de les seves distàncies de la Terra). Com que l'espectre d'una estrella és un índex fiable de la seva magnitud absoluta, la seva distància es pot inferir de la relació coneguda entre les magnituds aparents i absolutes. A partir del seu estudi de paral·laxis, va determinar que les estrelles es podrien dividir en dues sèries: la seqüència principal i les estrelles gegants. El diagrama -anomenat diagrama HR en honor a Hertzsprung i Russell- desenvolupat a partir d'aquest descobriment segueix sent de vital importància per totes les investigacions astronòmiques relacionades amb la formació i l'evolució de les estrelles.

Aquest treball va impressionar tan Karl Schwarzschild, director de l'observatori de Potsdam, Alemanya, que va trobar un lloc per a Hertzsprung a Alemanya en el personal de l'observatori de Göttingen (1909) i més tard el mateix any com a astrònom superior a Potsdam.

El 1913 va determinar la distància de diverses estrelles cefeides per paral·laxi i va poder calibrar-les. Amb aquestes dades va poder calcular la distància als núvols de Magallanes. Per aquest treball va ser guardonat amb la medalla d'or de la Royal Astronomical Society.

El 1919 va anar a treballar a l'observatori de Leiden, Holanda, on el 1935 va esdevenir-ne director. Finalment, el 1945 es va retirar i va tornar a Dinamarca.

Ejnar Hertzsprung va morir el 1967 a Roskilde, Dinamarca, a l'edat de 94 anys.